

Motion till riksdagen 2005/06:So10

**av Kenneth Johansson m.fl. (c)
med anledning av prop. 2005/06:54**

Utökad möjlighet för Säkerhetspolisen att inhämta information i verksamhet för personskydd

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag om ändringar i lagen om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område som avgränsar och minimerar de integritetsrisker som påvisas i motionen.

Motivering

Regeringsförslaget om införande av en sekretessbrytande regel i lagen om yrkesverksamhet inom hälso- och sjukvården berör en svår intressekonflikt. Det är å ena sidan av vikt att rädda liv och skydda statens viktigaste funktionärer, å andra sidan är det av vikt att upprätthålla så goda förutsättningar som möjligt för en effektiv psykiatrisk vård, samt skyldigheten att värna den personliga integriteten för i första hand psykiskt sjuka, men potentiellt även för en bredare allmänhet.

Enligt Centerpartiets uppfattning måste avvägningen mellan allmänhetens trygghetsbehov (vilket bl.a. är avhängigt tryggheten för de ledande statsfunktionärerna) och den personliga integriteten hanteras med stor försiktighet. Centerpartiet har tidigare lagt förslag på att beslut som inverkar på den personliga integriteten eller innebär inskränkningar av individers fri- och rättigheter ska föregås av en integritetskonsekvensbeskrivning. Genom denna ska förslagets konsekvenser med avseende på den personliga integriteten analyseras och på så vis kan man säkerställa en proportionalitet i åtgärden. Det föreslagna lagförslaget är ett glasklart exempel där en integritetskonsekvensbeskrivning skulle ha behövts.

Mordet på Anna Lindh visar att våld från psykotiska personer kan utgöra ett hot mot ledande statsfunktionärer. Andra incidenter har visat att psyko-

Fel! Okänt namn på

tiska personer även kan utgöra ett hot för allmänheten. Centerpartiet anser att både skyddsbehovet för ledande statsfunktionärer och för allmänheten kan motivera inskränkningar i fri- och rättigheter för ”farliga” människor, även om dessa inte redan har begått ett brott. Men sådana inskränkningar – oavsett om de handlar om tvångsomhändertagande eller uppgiftsutlämnande – måste tillgripas med största möjliga restriktivitet. De integritetsinskränkningar som kan behövas i olika fall måste alltid utformas med sådan precision att de minimerar risken för att känslig information av personlig karaktär kommer på avvägar, eller att enskilda individer som inte begått brott på annat sätt skadas.

Centerpartiet anser att propositionen brister i denna precision. Justitieombudsmannen och Socialstyrelsen har i sina remissvar påtalat de svårigheter som kan uppkomma för vårdpersonalen när det gäller att bedöma vilka uppgifter som skulle omfattas av uppgiftsskyldigheten. Det är en bedömning som Centerpartiet delar. Säkerhetspolisen har normalt knappast intresse av andra uppgifter än de som rör svårt psykiskt sjuka personer och som är av vikt för personskyddet. Men osäkerhet eller andra tillkortakommanden från antingen personer anställda vid Säpo eller vårdpersonalens sida kan medföra att irrelevant information efterfrågas eller lämnas ut. Det är viktigt att en eventuell lagändring genomförs på ett sådant sätt att dessa risker förebyggs.

Den föreslagna lagändringen omfattar personal i hela hälso- och sjukvården, och någon avgränsning vad avser verksamhetsområde inom sjukvården framgår inte av författningskommentaren. Det saknas också tydliga avgränsningar avseende de upplysningar som kan efterfrågas och lämnas ut. Förslaget skulle vinna i precision genom en tydligare markering i lagtext eller författningskommentar att vad som åsyftas är uppgifter om allvarligt psykiskt sjuka personer. Det hade också varit lämpligt att inskränka uppgiftsskyldigheten till personal inom den psykiatriska vården, oavsett om dessa arbetar hos offentlig eller privat arbetsgivare. Man kan visserligen hävda att även allmänmedicinsk personal i primärvården kommer i kontakt med personer som lider av psykisk sjukdom. När det gäller de allvarligare fall som rimligen kan tänkas utgöra hot mot de personer som lagändringen syftar till att skydda, torde de i allmänhet stå i kontakt med den specialiserade psykiatriska vården. Till detta kan läggas att det också är personalen i denna vårdsektor som rimligen är mest kompetent att avgöra vilken information som kan vara viktig att lämna ut.

Med den nuvarande utformningen riskerar regeringsförslaget att medföra att hälso- och sjukvårdens arbete försvåras och att personer med behov av vård blir lidande. Riksförbundet för social och mental hälsa och Svenska Läkaresällskapet har avstyrkt förslaget med utgångspunkt från att det riskerar att påverka patienters förtroende för hälso- och sjukvården negativt. Om patienter känner en oro för att de uppgifter de lämnar till vårdpersonalen kan vidareförmedlas till säkerhetspolisen, kan det medföra att personer avstår från att söka, eller undandrar sig vård.

Det finns alltid en risk att sekretessbelagda uppgifter kommer i händerna på personer som inte har rätt att ta del av dem. Ett exempel är uppgifterna från Mihajlo Mihajlovičs vårdjournal som fick spridning i massmedierna trots att den omfattades av sekretessbestämmelser. De uppgifter som Säkerhetspolisen har intresse av för att skydda utsatta personer kan också vara intressanta för

Fel! Okänt namn på

massmedia. Också det faktum att Säkerhetspolisen begär uppgifter om en person kan under speciella omständigheter vara av massmedialt intresse. Centerpartiet ser en risk för att brister i hanteringen av sekretessbelagda uppgifter kan leda till medieaktiviteter som kan vara skadliga för patienten och dennes behandling.

Tillåts det sekretessgenombrott som propositionen föreslår ökar dessa risker. Med större avgränsningar skulle man dock kunna minska personers oro liksom risken för informationsläckage.

Mot bakgrund av ovanstående brister i propositionen bör riksdagen begära att regeringen återkommer med förslag om ändringar i lagen om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område som avgränsar och minimerar de integritetsrisker som påvisas i motionen.

Stockholm den 13 december 2005

Kenneth Johansson (c)

Lars-Ivar Ericson (c)

Birgitta Carlsson (c)

Margareta Andersson (c)

Birgitta Sellén (c)

Annika Qarlsson (c)

Jan Andersson (c)

Sofia Larsen (c)